

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z wniosku A. M.
przy uczestnictwie K. C., X. C., M. C., B. M. L. i Parafii Rzymskokatolickiej [...] w M.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników K. C., M. C. i B. M. L.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 6 czerwca 2017 r., sygn. akt XXVII Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2. stwierdza, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W świetle tej regulacji, cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Jedynie na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Uczestnicy we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołali przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Podali, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy, że w przypadku błędu o jakim mowa w art. 945 § 1 pkt 2 k.c., nie chodzi o stan spadkodawcy wyłączający świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Stanowi takiemu poświęcony jest bowiem art. 945 § 1 pkt 1 k.c. Chodzi natomiast o błąd polegający na mylnym wyobrażeniu o rzeczywistym stanie spraw lub braku takiego wyobrażenia mające wpływ na sporządzenie testamentu, przy założeniu, uzasadniającym przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, to nie sporządziłby testamentu tej treści. Zdaniem skarżących wymagało wyjaśnienia, że stwierdzenie błędu o jakim mowa w art. 945 § 1 pkt 2 k.c., nie wymaga badania stanu zdrowia psychicznego spadkodawcy, a wymaga oceny czy spadkodawca sporządził testament pod wpływem jakichś informacji, jakie to są informacje, czy są one prawdziwe czy nie.

Wskazali również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na to, że w toku postępowania, sądy orzekające nie badały ważności testamentu pozostawionego przez spadkodawcę z uwzględnieniem przesłanek określonych w art. 945 § 1 pkt 2 k.c.

Analiza wywodów zawartych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzi do wniosku, że skarżący nie przytoczyli przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie wskazanych przez nich przesłanek przyjęcia skargi do merytorycznego rozpoznania.

W art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi o zagadnienie prawne obejmujące poważną wątpliwość prawną, nierozwiązaną dotąd w orzecznictwie sądowym, której wyjaśnienie jest potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący powołując się na tę przesłankę powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżący nie sprostali powyższym wymogom. Ograniczyli się do wskazania na regulację art. 945 § 1 pkt 1 i 2 k.c., nie podali jednak jakie wątpliwości interpretacyjne dotyczące tej normy mają miejsce w sprawie. Jednocześnie skarżący, wskazując na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., podali, że Sądy orzekające nie badały ważności testamentu z uwzględnieniem okoliczności określonych w art. 945 § 1 k.c. Nie sposób więc przyjąć, że na gruncie tego przepisu występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne mające znaczenie dla jej rozstrzygnięcia, skoro nie został on zastosowany. Rozważania zawarte w skardze kasacyjnej dotyczące relacji art. 945 § 1 pkt 1 i 2 k.c. mają więc charakter jedynie teoretyczny, co nie uzasadnia potrzeby wypowiedzi przez Sąd Najwyższy.

Z kolei przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas gdy wady orzeczenia są jaskrawe, a błędy elementarne co uzasadnia zakwalifikowanie takiego orzeczenia jako bezprawnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego

z dni: 28 lutego 2011 r., I PK 237/10, 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, 24 lutego 2012 r., V CSK 225/11, 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15 - nie publ.). Jeżeli skarżący twierdzili, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, mieli obowiązek zamieścić w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wykazujący takie kwalifikowane naruszenie prawa. Przytoczone okoliczności powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w merytorycznym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na ich korzyść (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/2005, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 2004/06, i z dnia 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06). Tych wymogów wniosek skarżących nie spełnia, odwołanie się kolejny raz do art. 945 k.c. nie było wystarczające.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w związku z § 6 pkt 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).